

Van feest naar feest

Vieren in
het gezin

Site van der Gugten

Tineke Lous

Annette Noordhof

Boekencentrum

Van feest naar feest

Site van der Gugten,
Tineke Lous en
Annette Noordhof

Van feest naar feest

Vieren in het gezin

Tweede druk

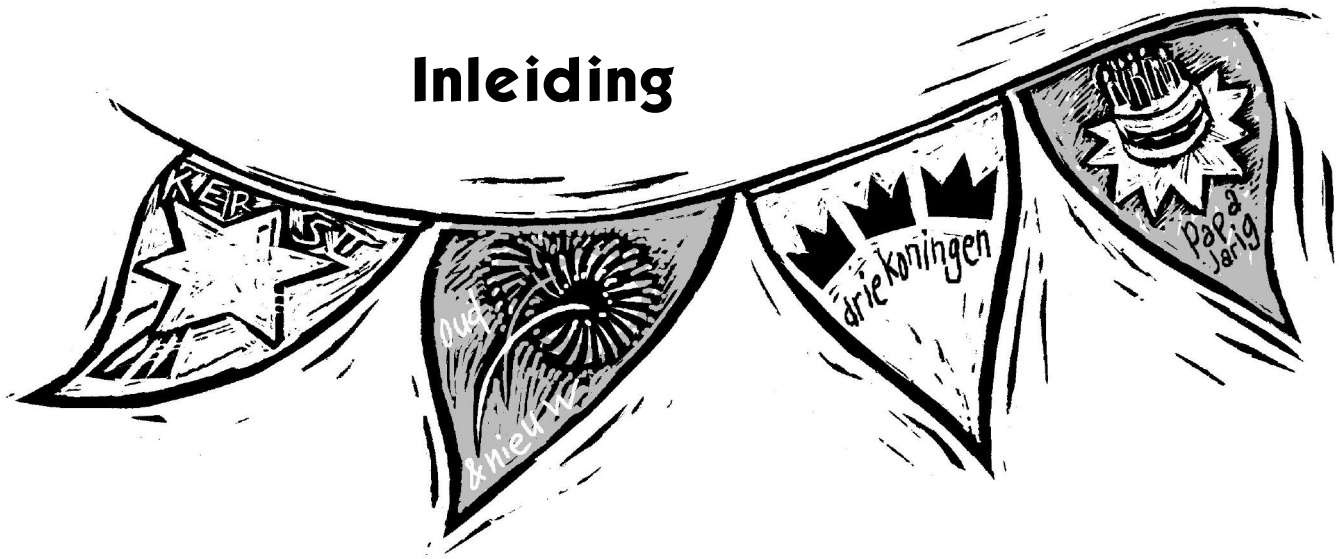

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Inhoud

7	Inleiding
13	1 Advent
19	2 Kerst
23	3 Oud en nieuw
27	4 Driekoningen of Epifanie
29	5 Biddag
33	6 Veertigdagentijd of lijdenstijd
37	7 De Stille of Goede week
47	8 Pasen
57	9 Hemelvaart
63	10 Pinksteren
69	11 Dankdag
73	12 Herdenking overledenen
77	13 Moederdag
81	14 Vaderdag
85	15 Je bent jarig
89	16 Vieren van de trouwdag
93	17 Doop- of opdrachtdag
96	Literatuur en adressen

Inleiding

Dit boek gaat over feestvieren met kinderen. Voor kinderen zijn feesten 'de' hoogtepunten in hun leven, misschien wel met hun verjaardag en pakjesavond voorop. Maar ook andere feesten beleven kinderen zeer intens, zeker als je de mogelijkheid hebt om ernaartoe te leven en het kind er met zijn hart, ziel en alle zintuigen bij te betrekken. Kinderen vergeten op zulke momenten alles om hen heen. Ze vieren totaal feest, een voorrecht dat je als volwassene nog weleens zou willen beleven.

Feestvieren doe je met een reden. Vaak grijp je bij kinderen allerlei gebeurtenissen aan om iets te vieren, bijvoorbeeld als er een zwemdiploma is gehaald. Een cadeautje en lekker eten benadrukken het feestelijke ervan.

De meeste feesten waarover het in dit boek gaat, staan vast en vier je als ze op de kalender voorkomen. Vaderdag, Oud en Nieuw, Kerst en Pasen. In onze cultuur worden vooral christelijke feesten steeds vaker zonder duidelijke reden gevierd. Iedereen viert het, de commercie speelt erop in en door alles heen vergeet je waar het over gaat. Om het zinvol te vieren, zoekt men opnieuw redenen, bijvoorbeeld met Kerst de gezelligheid. Het is de vraag of dat bevredigend is. Feesten zijn pas de moeite waard als datgene wat gevierd wordt ook echt beleefd wordt. Juist in de christelijke feesten ligt een geloofsgeheim diep ingebed dat alleen gekend kan worden als je het feest in alle dimensies viert. Zo kan ieder feest een eigen karakter krijgen, een eigen sfeer, een eigen geur, eigen klanken en eigen beelden.

Vroeger lagen vormen en rituelen van de meeste vieringen vast en binnen die context kregen kinderen zicht op de 'geheimen' van het leven. Niet alles was te snappen en toch was duidelijk waar het over ging.

In onze tijd is dat nog weleens het probleem. De vormen, gewoonten, rituelen en gebruiken waar men zelf mee opgevoed is, hebben veel mensen losgelaten. Hoe geef je dan datgene vorm waar het werkelijk om gaat? Welke vormen en

Er zijn ten minste drie dimensies bij een feest die belangrijk zijn:

ALGEMENE EN BELEVINGSLAAG: In welke tijd van het jaar valt het feest? Hoe is dan de natuur, de zon, hoe zijn de bomen, vogels, planten? Wat merk je op aan geuren, licht en wolken? Welke kleuren gebruik je voor de versiering? Wat voor soort versiering gebruik je? Wat doe je bij dit feest, welke activiteiten horen bij dit feest, waar speel je, waar eet je, wat snoep je, welke kleding draag je, welke muziek zet je op? Welke gebruiken en tradities passen bij dit feest?

SYMBOLISCHE LAAG: Hoe kleed je het huis aan? Wat ruik je? Welke kleuren, voorwerpen en symbolen kun je gebruiken? Welke rituelen gebruik je? Hoe kan het geloofsgeheim zichtbaar gemaakt worden?

CHRISTELIJKE LAAG: Waar gaat het bij dit feest om, welk geloofsgeheim staat centraal? Welke bijbelverhalen passen bij dit feest? Welke liedjes kun je zingen?

Mogelijk kun je een thema bedenken dat je centraal wilt zetten en kun je een speciaal moment apart zetten om het feest inhoudelijk vorm te geven.

Feest

© copyright by Annette Noordhof, Juni 2003

Feest, feest, feest, we zijn blij want we vier- en feest! en van-
daag zal al- les an- ders zijn zing je mee, want van- daag is het feest!

rituelen kun je dan gebruiken? Een gevaar hierbij kan zijn dat we allerlei creatieve toevoegingen bedenken waardoor we kinderen het zicht op de essentie van wat er gevierd wordt, ontnemen.

De ideeën in dit boek willen helpen om de feesten opnieuw vorm te geven.

Door het uitvoeren van verschillende ideeën ontdek je vanzelf wat past bij je

gezin en bepaalde activiteiten zullen zich in je gezin vormen tot een gebruik of ritueel.

Feestvieren doe je met al je zintuigen. Het is een totaalgebeuren. Feest vier je met ziel en lichaam, hoofd en hart, handen en voeten. Dat is zeker zo bij kleine kinderen omdat alles nog via de beleving en prikkeling van de zintuigen binnenkomt. Kleine kinderen tot een jaar of zes herkennen feesten vooral aan de uiterlijke aspecten, de versiering, de liedjes die gezongen worden en de sfeer. Pas later beginnen ze het inhoudelijk te begrijpen en nog later gaan ze vragen naar de diepere betekenis.

Toch beleven ook grotere kinderen en volwassenen een feest in de eerste plaats als een geheel. Natuurlijk zijn er ook momenten dat je het rationeel benadert; je gaat in op de inhoud van het feest en wordt stilgezet bij de theologische betekenis ervan. Maar een feest is iets wat je vooral beleeft.

Dr. W. ter Horst verwoordt in zijn boek: 'Christelijke geloofsopvoeding', dat als de 'Zinnen' en 'Ik' niet worden benut als ingang, het 'Hart' niet toegankelijk is. Hij bedoelt hiermee dat een kind in zijn beleving het als 'leuk' moet ervaren, dat het iets moet zijn waar het zijn

zinnen op kan zetten. Dan kan de inhoud, het geloofsgeheim zijn hart raken. Met het 'Ik' bedoelt hij dat het kind moet ervaren dat het er mag zijn, dat het als persoon de moeite waard is. Daarom is het ook wezenlijk dat een kind niet alleen maar een feest meemaakt, maar dat het er bij betrokken is door bijvoorbeeld een

WAT IS EEN RITUEEL? Volgens het woordenboek is een ritueel het geheel van overgeleverde (religieuze) gebruiken, plechtigheden en ceremoniën in verband met belangrijke momenten in het (openbare) leven.

Een rite is een religieus-symbolische handeling. Je zou ook kunnen zeggen: een handeling met een verwijzende functie en betekenis. Rituelen helpen ons om abstractere, hogere dingen te begrijpen en in te bedden in ons dagelijks leven. Door ruimte te maken voor vaste gebruiken, creëer je de mogelijkheid voor beleving. Als je het niet doet, laat je zulke kansen over aan het 'toeval'.

Rituelen zijn belangrijk om je geloof vorm te geven, voor volwassenen, maar ook voor kinderen. Vooral kinderen hebben er een speciale antenne voor.

Zo kunnen allerlei vaste gewoonten binnen het gezin een bedding vormen, bijvoorbeeld rondom de maaltijd, bij verjaardagen, de zondag, de feestdagen, enzovoort.

Die bedding is de manier waarop je 'het altijd doet'. Je hoeft er niet steeds over na te denken hoe je het nu weer eens zal gaan doen. Het structureert en geeft orde.

Het geeft kinderen veiligheid en houvast. Het geeft een stuk herkenning: 'O ja, zo was het vorig jaar', en 'Ja, dat liedje ken ik nog.' Door de jaarlijkse terugkeer van dezelfde gebruiken en rituelen krijgt een kind zicht op wat er gevierd wordt. En ieder jaar wordt dat zicht wat dieper en krijgt het gebeuren meer betekenis.

eigen taak in het geheel te hebben. Dat kan de voorbereiding betreffen, maar ook tijdens het feest plaatshebben.

Familietradities instellen

Bij het nadenken over feesten en hoe ze vorm te geven, kun je ook bedenken welke aspecten je waardeerde toen je zelf kind was. Dat is een stukje van je familie-erfgoed. Door daar de waardevolle elementen uit te halen, de verhalen die er bij horen te vertellen, door geloofsovertuigingen en gewoonten over te brengen op je kinderen, bevestig en versterk je een gevoel van identiteit bij je kinderen. Bij het instellen van tradities kun je, naast het bedenken van allerlei aspecten bij de verschillende lagen van beleving, dus ook putten uit je eigen familie-erfgoed.

Terugkerende gebruiken die bij ieder feest voorkomen, kunnen bijvoorbeeld bestaan uit het zingen van een feestliedje en het aansteken van een (huis)kaars. Ook kun je een speciaal tafeltje voor 'bijzondere dingen' inrichten, passend bij het feest dat op dat moment gevierd wordt. Verder krijgen alle feesten hun eigen gebruiken mee. Hiermee help je de kinderen deze bijzondere dagen te herkennen.

Een feestkalender

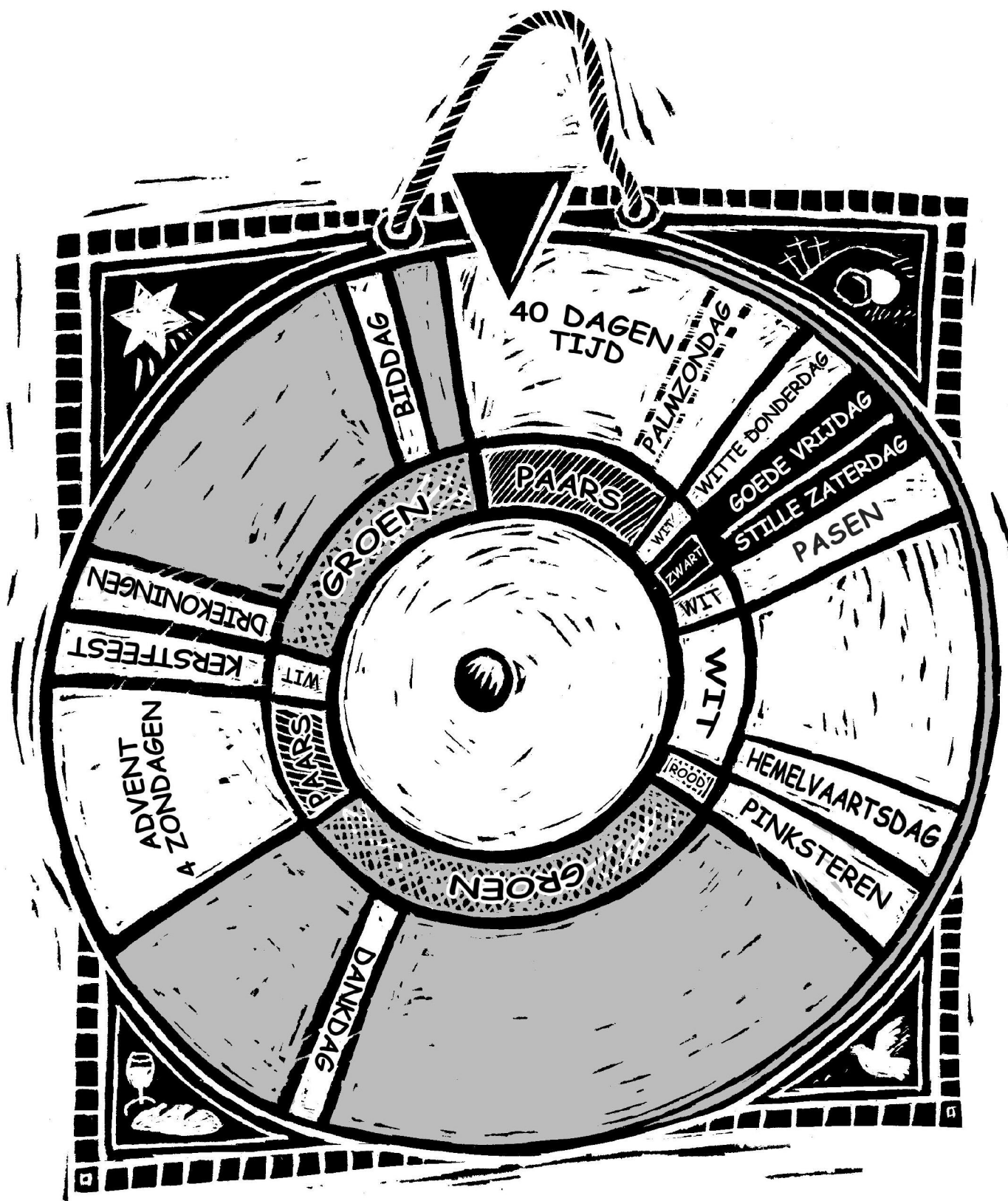
Het kerkelijk jaar kun je als een ritme, een bedding zien waar je in kunt stappen, ook al voel je je niet altijd in de stemming. Het hangt vaak van je gemeente of kerk af, hoeveel aandacht er aan het kerkelijk jaar besteed wordt. In alle kerken is er aandacht voor de grote feestdagen, maar aan de overige dagen besteedt de ene gemeente meer aandacht dan de andere. Het kerkelijk jaar begint op de eerste adventszondag, vier zondagen voor kerst, en eindigt de laatste zondag voor advent. Met de kinderen kun je een speciale ronde kalender (zie illustratie) maken, waar alle bijzondere dagen opstaan. De tijden tussen de feesten zijn om uit te kijken naar het volgende feest. Ook in de bijbel wordt beschreven hoe God wilde dat de Israëlieten hun feesten vierden. De beschrijvingen daarvan kunnen helpen om vormen te kiezen.

Beschrijving van de ronde kalender

Kopieer of trek voor ieder kind een ronde kalender over. Maak een tweede ronde ter grootte van de middelste cirkel. Teken een pijl ergens op de rand, naar buiten wijzend. Bevestig de kleine cirkel met een splitpen precies in het midden op de grote cirkel. Ook kan de werkwijze van de tekening overgenomen worden waarbij de grote cirkel met een splitpen op een vierkante stevige ondergrond

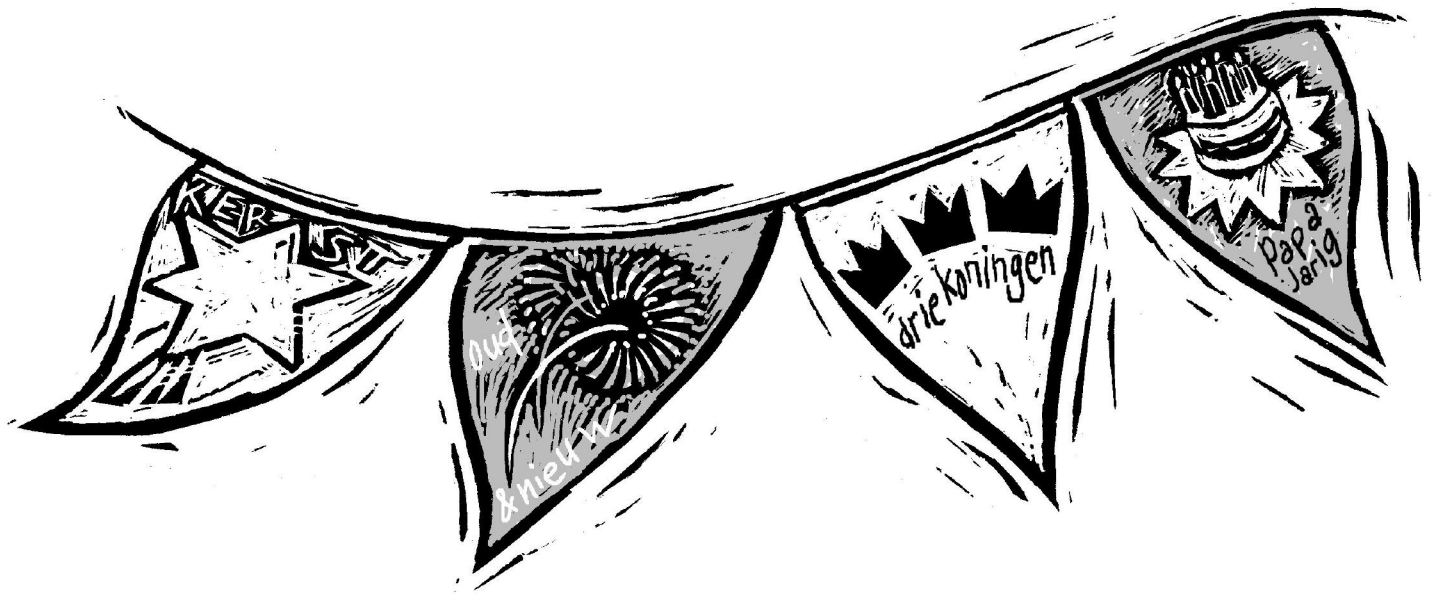
FEESTEN IN DE BIJBEL In de bijbel wordt helemaal aan het begin verteld hoe God leefruimte en (leef)tijd laat ontstaan door scheiding aan te brengen tussen hemel en aarde, water en land, dag en nacht. De zon en de maan helpen vaste tijden te onderscheiden. Uit verschillende commentaren blijkt dat met die vaste tijden feesten bedoeld worden. Zinvol leven is zinvol vieren en gedenken, leven van feest naar feest. Niet om naar terug te verlangen, maar om uitzicht en hoop op de toekomst te krijgen en te houden.

Het joodse jaar wordt vanaf het begin onderbroken door allerlei feesten. Het doel hiervan is de mens weer in contact te laten komen met God en hem te herinneren aan de blijvende verbondenheid met God. Bij alle feesten is er, naast een tijd van vreugde, een tijd van terugblikken en zonden belijden. De feesten waren geen formaliteiten, maar echte vieringen. Men werkte niet en iedereen werd er bij betrokken, dus ook de kinderen. Denk aan de sedermaaltijd (Exodus 12), het bouwen en versieren van een loofhut op het Loofhuttenfeest (Leviticus 13), het spelletjes doen en cadeautjes krijgen op het Chanoekafeest en het verkleden en lawaai maken bij het Poerimfeest (Esther 9).

bevestigd wordt en een pijltje aan de bovenrand in de vorm van een driehoekje geplakt of geniet wordt. Door te draaien, wijst de pijl het feest of de periode aan waar je op dat moment bent.

Kleur de verschillende feesten naar de kleur die aangegeven is. De kleur zegt iets over de soort viering. Paars is bijvoorbeeld de kleur in de perioden van

inkeer, verwachting en uitkijken. Wit is de kleur van feest, zuiverheid en reinheid (Kerst, Pasen en Hemelvaart), maar rood, vurig en vuur, is de kleur van Pinksteren. Groen van de tussenliggende perioden waarin je weer uitkijkt naar het volgende feest. Op deze ronde kalender kun je ook eigen feesten aangeven. Maak de kalender in dat geval niet te klein.

Feestslinger

Maak een lijst of feestslinger (zie illustratie) van feesten en vieringen die je in je gezin wilt vieren. Alle mijlpalen en gebeurtenissen die zich lenen voor een feest kun je op een lijst zetten of op een vlaggetje schrijven en aan een lint hangen. Kinderen kunnen op ieder vlaggetje een tekening maken dat past bij het feest. Het geeft de kinderen heel wat voorpret om zo'n slinger met hen te maken.

Naast de feesten die op de gewone kalender staan (denk bijvoorbeeld aan oudejaarsavond, moeder- en vaderdag) en die de kalender van het kerkelijk jaar aangeven (Advent, Kerst, veertigdagentijd, Pasen, Hemelvaart en Pinksteren), kun je er alle verjaardagen op zetten. Bepaalde verjaardagen zijn kroonjaren. Denk aan bijvoorbeeld de twaalfde verjaardag of het moment dat een zoon of dochter achttien wordt. Maar ook als pa veertig of vijftig wordt, is een speciaal moment. Zulke verjaardagen kun je ook eigen rituelen meegeven. Dit zijn geschikte momenten om iets speciaals te doen. Daarnaast zijn er soms nog speciale familiefeesten en vieringen te verwachten in het komende jaar: trouwdag, geboorte, doop of opdragen, naar de basisschool gaan, naar de middelbare school, het halen van het diploma, op kamers gaan wonen, enzovoort.

Tot slot willen we nog wat andere, misschien gewonere, momenten aanreiken zoals rapport- of zwemdiploma-uitreiking, of promotie op het werk. Ook zulke momenten zijn een 'feestje' waard. Door zulke momenten vorm te geven, word je regelmatig even uitgetild boven de dagelijkse regelmaat.

Alle vieringen, hoe groot of klein ook, kun je versterken door ze te ondersteunen met verhalen, zowel de bijbelse als de persoonlijke en mogelijk familie-verhalen.

1. Advent

De weken voor kerst noemen we de adventstijd. De adventstijd begint vier zondagen voor kerst. Veel mensen markeren het begin van deze tijd door het ophangen van een ster voor het raam of een krans aan de deur. Advent is een periode die je met je kinderen heel verwachtingsvol kunt invullen.

Je kunt adventstijd beginnen door op de zaterdag voor de eerste adventszondag met je kinderen een tafelkrans te maken. In de adventskrans kunnen vier kaarsen gezet worden die de vier adventszondagen symboliseren. Als je gewend bent om een ster op te hangen, kun je de kinderen vertellen over de ster die de wijzen zagen en de verwachting en hoop die ze toen uitspraken.

Adventskrans

Koop een krans van stro of maak zelf een ring met behulp van stro, omwikkeld met bloemistenijzerdraad. De krans bedek je met (kerst)groen uit de tuin of van de bloemist. Takjes van een conifeer zijn makkelijk te verwerken. Zet de takjes vast met stukjes ijzerdraad die je dubbel gebogen in de krans prikt. Prik vier kaarsdragers op de krans. Deze zijn in verschillende maten te koop, voor dikke en dunne kaarsen, zelfs voor waxinelichtjes. Versier de krans eventueel nog met bessen, mos en andere materialen. De adventskrans kan een plaatsje op de tafel krijgen of op een apart tafeltje dat altijd al gereserveerd is voor 'belangrijke dingen'. Een dergelijke krans kun je ook aan mooie linten ophangen. Het is ook mogelijk eenzelfde krans, maar dan zonder kaarsen, aan de buitendeur te hangen.

Kaarsenstandaard voor vier kaarsen

Als je geen adventskrans maakt, kun je ook vier kaarsen op de volgende wijze een plaats geven. Wikkel aluminiumfolie om een eierdoos, vorm dat om de doos en versier de doos met wat kerstgroen en kerstlint en je hebt een leuke standaard voor vier adventskaarsen.

Adventskalender

In de negentiende eeuw heeft het fenomeen adventskalender opgang gemaakt. De commercie heeft daar in onze tijd handig op ingespeeld. Ze zijn in alle soorten en maten te koop. Het is een leuke manier om met kinderen aan de hand van

ADVENT Het woord advent komt van het Latijnse adventus (= komst), maar ook het Griekse woord epiphaneia (= verschijning, tijd van voorbereiding op het feest van de menswording) zegt iets over deze periode. Christenen gebruiken deze woorden zowel ter aanduiding van de komst van Christus onder de mensen als ook van zijn wederkomst. Vanouds was de adventstijd niet gesteld op vier weken maar op zes weken, beginnende op 11 of 15 november. Het ging om de tijd voor Epifanie (6 januari), het moment dat in eerste instantie de komst (verschijning) van Jezus gevierd werd.

Dit was inhoudelijk een soortgelijke bezinningstijd als voor Pasen. Het ging dus niet om vreugde en feest, maar om voorbereiding door middel van vasten en boetedoening, met het oog op de komst van Jezus in het hart van de gemeenschap en in het hart van de gelovige zelf.

Daar duidt de kleur paars ook op: een kleur van inkeer. Het ging dus vroeger niet zozeer om de historische gebeurtenis van de geboorte van Jezus. Dat accent is er later aan toegevoegd.

Het vasten had naast de inhoudelijke betekenis ook een praktische kant. Er waren geen verse producten van de oogst meer over en men moest zuinig omgaan met het voedsel tot in het voorjaar. In de donkerste tijd, tussen 21 december en 6 januari, werd dan feest gevierd, waarvoor lekkere dingen bewaard waren. Het oude midwinterfeest werd ook in deze periode gevierd, waarin de angst voor het donkere en de geesten en de vraag of er weer nieuw leven zou komen, centraal stonden. Veel lawaai maken was onderdeel van dat feest. Denk aan vuurwerk met oud en nieuw.

een adventskalender de adventstijd te beleven. Naast mooie, zinvol ingevulde en lekkere gekochte exemplaren is het ook mogelijk om zelf een kalender te maken.

Een adventskalender heeft 24 hokjes, deurtjes, doosjes, enzovoort voor 24 dagen van 1 tot en met 24 december. Je kunt het aantal ook aanpassen aan

het aantal dagen, geteld vanaf de eerste adventszondag tot 24 december. Er zijn verschillende mogelijkheden:

- Plak op een lint 24 luciferdoosjes en stop in ieder doosje een kleinigheidje. Knip na ieder geopend doosje een stuk van het lint, of laat de doosjes open staan.

- Maak een soort ladder (van stroken karton) met 24 treden. Lijm op een knijper een (gouden) ster en bevestig de ster op de bovenste trede van de trap. De ster komt iedere dag een treetje lager. Onderaan kan een tekening van bijvoorbeeld de kribbe of een andere kerstvoorstelling gehangen worden. Deze trap kan aan de wand in de kamer hangen of aan een deur. Ook kan er een 'adventstrap' worden gemaakt zoals op de tekening. Snijdt een stevig stuk gekleurd karton diagonaal doormidden. Draai één helft om zodat ze tegen elkaar geplakt kunnen worden. Maak eerst nog 24 deurtjes in de ene helft. Maak met de kinderen kersttekeningen, bijv. met vetkrijt op de andere helft. Plak de twee stukken op elkaar en knip aan de schuine bovenkant 24 traptreden. Rol het karton strak om een deegroller of ronde thermoskan om het enigszins rond neer te kunnen zetten. Iedere dag daalt ook bij deze trap een ster aan een knijper een treetje lager en gaat er een deurtje open. Ook hier kun je achter de deurtjes teksten of plaatjes plakken.

- Maak in een groot vel stevig papier of dun karton 24 deurtjes. Plak achter deze deurtjes (zelfgemaakte) tekeningetjes, spreuken, bijbelverzen, enzovoort.

- Idem als de vorige: plak achter ieder deurtje een verwijzing naar een bijbelgedeelte. Degene die het deurtje opendoet, mag het bijbelgedeelte opzoeken en (eventueel met hulp) voorlezen. Door de bijbelgedeelten thematisch te ordenen, kun je als gezin heel goed stilstaan bij de inhoud van de adventstijd.

- Een ordening is bijvoorbeeld mogelijk aan de hand van de volgende thema's:
week 1: bijbelgedeelten rond beloftes voor de komst van Jezus (symbool: hand op het hart of op de bijbel)

week 2: bijbelgedeelten over het Licht (symbool: kaarsje of vlammetje)

week 3: bijbelgedeelten rond het thema liefde (symbool: hart)

week 4: bijbelgedeelten rond het thema hoop (symbool: takje met groene blaadjes).

Met behulp van een concordantie en bijbelse dagboekjes zijn vrij gemakkelijk passende bijbelgedeelten te vinden. De vier thema's kunnen ook op de kalender geplakt of geschreven worden. Met behulp van leuke plaatjes kan het een wezenlijk onderdeel van de viering van advent vormen.

Alfabet als adventskalender

Deze kalender is wel een heel eenvoudige. Deze maak je van het alfabet, maar zonder de onmogelijke letters q, x en y. Print, kopieer en plak dit alfabet vergroot op gekleurd karton en zet er boven 'Advent – Jezus komt'. Elke dag mag een kind (bijvoorbeeld tijdens het ontbijt) een letter kiezen en daarbij een naam van Jezus bedenken. Soms zijn er verscheidene namen. Schrijf ze er allemaal bij. Naar eigen mogelijkheden is dit in de loop van de dag uit te breiden met bijvoorbeeld leuke plaatjes en/of tekeningen. 's Avonds kun je dan nog even doorpraten over de betekenis van de naam en er zo mogelijk een passend bijbelgedeelte bij lezen. In de bijbel komen 144 namen van Jezus voor. Met behulp van de concordantie is misschien zelfs een naam met de letter f te vinden.

Dagelijks ritueel

Als je iedere dag op een vast moment even de adventskaarsen aansteekt, een vakje, deurtje of doosje van de adventskalender opendoet, en vervolgens een klein bijbelgedeelte leest in verband met advent, dan kun je met de kinderen het proces van het naar kerst toelevens heel intens maken.

Aanvullend kan nog een lied gezongen en een gebed uitgesproken worden.

Vier adventskaarsen

Traditioneel begint de adventstijd vier zondagen voor kerst. Die vier zondagen kun je accentueren door vier kaarsen neer te zetten, eventueel op een versierde adventskrans. De eerste adventszondag steek je een kaars aan. De tweede twee enzovoort. Door de week kunnen de kaarsen ook gebuikt worden (naar het aantal adventszondagen die zijn geweest). Dit kan bijvoorbeeld tijdens het dagelijks aandacht schenken aan de adventskalender. Daar-

SINTERKLAAS In het begin van de adventsperiode wordt op 5 december in veel gezinnen het sinterklaasfeest of pakjesavond gevierd. Voor mensen die de adventsperiode zinvol willen invullen, is dat vaak in tegenspraak met elkaar.

Een voorloper van het sinterklaasfeest komt al voor in de vijftiende eeuw. Elementen als verkleden en het zetten van klompen zaten er in. In het algemeen wordt Sinterklaas herleid tot de bisschop van Myra die goede daden verrichtte voor jongelingen en kinderen. Ook het feest van 'Onnozele-Kinderen' in kloosterscholen op 28 december, waarbij alle rollen werden omgedraaid, ligt mede ten grondslag aan het huidige feest. Daarbij werd een kinderbisschop gekozen die zijn medeleerlingen uithoorde over hun gedrag: wie zoet was kreeg lekkers, wie stout was de roe. Dit feest is later naar 6 december verplaatst, de sterfdag van Sint-Nicolaas. Uitgangspunt was vooral dat kinderen schrik aangejaagd moest worden om zelf in het goede spoor te blijven. De Reformatie bracht een keer in het vieren van het Sint-Nicolaasfeest. Luther vierde het feest nog wel, maar oordeelde later dat het geven van geschenken alleen met het kerstkind geassocieerd moest worden. Hij vond dat in een godsdienst waarin alleen 'God doet' (met andere woorden alleen door genade kun je behouden worden), geschenken dus slechts van Hem konden komen. Dit leidde ertoe dat het geven van cadeaus naar Kerstmis verhuisde in landen als Duitsland, Frankrijk en Engeland en later Amerika. Overigens is de huidige naam Santa Claus (kerstman) een regelrechte vertaling van ons woord Sinterklaas.

Ook in Nederland werd zowel in de reformatische, als in rooms-katholieke gezindten gestreden tegen deze 'paapsche idolaterie'. De figuur Sinterklaas raakte steeds meer los van de heilige Sint-Nicolaas zoals die in de Rooms-Katholieke kerk gekend werd. Ondanks alle verzet heeft het sinterklaasfeest, dat inmiddels een feest voor binnenshuis was geworden, kunnen overleven in vrijwel alle gezindten. In 1934 kreeg Sinterklaas voor het eerst een officiële ontvangst in Amsterdam en sindsdien doet hij weer overal zijn intrede. Sint en Piet zijn steeds meer allemansvrienden geworden en staan voor een specifiek Nederlandse traditie waarin het elkaar verwennen met surprises en gedichten centraal is komen te staan. Door het accent op deze laatste zaken te leggen, is het voor veel ouders een haalbaar, acceptabel en leuk feest in de adventstijd geworden.

mee accentueer je dat gelijk als speciaal moment. Deze kaarsen kun je ook een thema meegeven. Zie bijvoorbeeld de thema's boven. Door een passend symbool met gekleurde was (verkrijgbaar in hobbyzaken) op de kaarsen aan te brengen, herkennen de kinderen snel wat het thema is.

Een eigen kerstliederenboek

In advents- en kersttijd zingen we speciale liederen, die de rest van het jaar niet vaak gezongen worden. Je kunt met wat knip- en plakwerk uit oude kerstliturgieën een eigen kerstliedboek maken; daar heb je de hele adventstijd plezier van. Dat kan een selectie zijn van oude bekende kerstliederen en moderne, die de kinderen op school en/of in de kerk leren. Door voor iedereen een exemplaar te kopiëren, kan iedereen meedoen. Kinderen kunnen er hun eigen accent aan geven door de plaatjes te kleuren en tekeningen te maken. Tijdens de dagelijkse momenten kun je daar een lied uit zingen. 's Zondags kun je, als je een nieuwe kaars aansteekt, tijd nemen om wat meer liedjes te zingen. Voor kinderen is het heel waardevol om dan met kerst alles mee te kunnen zingen. Het volgend jaar geeft het kerstliedboek pure herkenning en nieuwe liedjes kunnen eventueel worden bijgeplakt.

Een adventsbanier

Op de eerste adventszondag kunnen we een adventsbanier of vlag maken en ophangen. In de adventstijd bevestigen we er iedere adventszondag een symbool op. Met elkaar kunnen we over het symbool en de betekenis ervan praten

ADVENTSKRANS De dennentakken verwijzen naar de kerstboom en dus naar Kerstmis, de vier kaarsen staan voor de vier adventszondagen. De krans (Latijn: corona = kroon) geldt als huldiging en kroning. Een verband wordt op deze manier gelegd tussen de koninklijke komst van Christus en de palmtakken bij de intocht in Jeruzalem.

Een andere uitleg, stammend uit Germaanse godsdiensten, is dat de groene krans, versierd met rode kersen of appeltjes, het symbool is van de jaarronde; van sterven en nieuw leven, donker en licht, als een eeuwige herhaling. Als christenen spreken we liever over de eeuwigdurende liefde van God voor de mensen. Die liefde werd bij uitstek zichtbaar toen Jezus op aarde kwam.

De Germanen maakten een krans van stro, staken die in brand en lieten die een heuvel afrollen; een symbool voor de zon die terugkomt. Mogelijk dat dit gebeurde tijdens of na het midwinterfeest, 21 december. Als christenen spreken we over het 'Licht van de wereld'.

en voor de rest van die week samen verhalen en teksten bij het symbool zoeken en die lezen of vertellen. Een concordantie kan goede hulp bieden. Met de kinderen kun je kleine banieren maken en die op hun kamer hangen. Tijdens de donkere dagen van december hebben we zo iets feestelijks in huis. De symbolen op de banier kunnen dezelfde zijn als bovenstaand, maar onderstaande symbolen kunnen voor variatie in een ander jaar zorgen.

Een voorbeeld van een adventsbanier

Eerste adventsweek

Symbool: kruis.

Betekenis: geloof, God belooft de Verlosser te zenden.

Verhalen: waar vinden we in het OT Gods belofte om Jezus te zenden? Onder andere in Jesaja 8:23- 9:6 en

II:I-IO.

Tweede adventsweek

Symbool: hart.

Betekenis: liefde, God houdt van ieder van ons.

Verhalen: welke verhalen spreken hierover?

Is er een tekst die we uit ons hoofd kunnen leren?

Bijvoorbeeld Johannes 3:16.

Derde adventsweek

Symbool: duif met olijftak.

Betekenis: vrede, Jezus leert ons om van alle mensen te houden.

Verhalen: bijvoorbeeld Lucas 10:25-37 of Matteüs 22:37-39.

Vierde adventsweek

Symbool: kerstklok.

Betekenis: blijdschap, Jezus brengt vreugde in de wereld.

Verhalen: we kunnen verhalen over wonderen en genezingen lezen. Welke liederen over vreugde en blijdschap kunnen we samen zingen en/of aanleren?

25 december

Symbool: kaars.

Betekenis: licht, Jezus wijst ons de weg naar God.

Verhalen: lees Johannes 1:1-18, voor de kleintjes Lucas 2:1-10. Waarom hebben we licht nodig?

Heel praktisch en makkelijk te maken, is een banier van paars vilt, paars is de kleur die bij advent hoort. Knip een grote rechthoek van vilt en maak de bovenkant vast om een stok. Knip de symbolen van verschillende kleuren. Zet op de achterkant van ieder symbool een stukje klittenband vast. Zo zijn ze gemakkelijk te bevestigen aan de banier. Je kunt ook spelden gebruiken om de symbolen vast te zetten op de banier.

Verhaal

Als Floris de achterdeur binnen stapt, ruikt hij het meteen. Eerst weet hij niet zo goed waar die geur vandaan komt, maar als hij de volle tafel ziet, begrijpt hij het: het is de geur van kerstbomen. Op tafel liggen allemaal dennentakken en overal op de grond liggen groene naalden. Floris staat naar de rommel te kijken.

'Mam, wat doe je?', vraagt hij verbaasd. Maar mama is niet in de kamer. Floris besluit eerst maar eens zijn jas uit te doen. Dan ziet hij op de salontafel

een mooie krans liggen. Dat heeft ze er dus van gemaakt! Het is een krans van sparrentakken. Hij is versierd met appeltjes en er staan vier kaarsen op. Floris vindt het mooi. Hij rent naar de gang en roept: 'Mama, wat heb je een mooi ding gemaakt!'

'Hoi, ben je daar al? Is het alweer zo laat?', antwoordt mama en ze komt naar beneden stommelen. 'O, o, en ik moet ook nog alles opruimen', verzucht ze als ze de rommel in de kamer ziet. Floris wil wel helpen. Hij gaat meteen aan de gang. Terwijl mama de versierseltjes voorzichtig in een doosje legt, pakt Floris de overgebleven takken en gooit ze zomaar naar buiten.

'Wat een mooie krans heb je gemaakt', zegt hij nog maar eens als hij weer binnenkomt.

'Dank je', zegt mama glimlachend. 'Ik vond het best moeilijk om hem aan alle kanten gelijk te krijgen.' Ze bekijkt de krans nog eens kritisch en plukt wat aan een takje. Floris komt naast haar staan.

'Maar waarom heb je er kaarsen op gezet? Nou kan hij toch niet hangen?'

'Nee, deze hoeft niet te hangen', antwoordt mama. 'Dit is een adventkrans. Kijk, er zijn vier kaarsen. Over vier weken is het kerst. Zondag doen we de eerste kaars aan. Dan lezen we uit de bijbel over de priester Zacharias. Er kwam een engel bij hem om te vertellen dat hij een kindje zou krijgen, weet je nog?' Floris knikt. 'Volgende week zondag doen we twee kaarsen aan', gaat mama verder. 'Dan lezen we over de engel die bij Maria kwam. De week daarna doen we drie kaarsen aan en dan komt het verhaal over de geboorte van Johannes. En over vier weken doen we vier kaarsen aan. Dan is het bijna kerst. Misschien kan jij dan wel het verhaal vertellen', stelt mama voor.

Floris haalt een beetje onwillig zijn schouders op. 'Dat kan ik nooit', vindt hij. 'Vast wel', zegt mama en aait hem over zijn hoofd.

'Kom, nu gaan we eerst even opruimen', en mama pakt de veger.

Terwijl Floris de naalden van de tafel gooit, vraagt hij: 'Mama, wat knap van jou. Heb je dat helemaal zelf bedacht? Van die krans en die kaarsen enzo?'

'Nee hoor,' lacht mama, 'dat heb ik van een heel knappe mevrouw geleerd', zegt ze geheimzinnig. 'Die was hier vanmiddag ook.'

Floris snapt niet waarom mama zo raar doet.

'Wie dan?', vraagt hij nieuwsgierig. Maar mama lacht alleen maar.

Als ze even later bijna klaar zijn, komt Anna binnen lopen.

'Hallo', zegt ze. 'Wat hebben jullie mooie takken. Hebben jullie al een kerstboom?' Ze kijkt spiedend door de kamer. Dan ziet ze de krans. 'Hé!', roept ze verbaasd, 'die heeft mama ook!'

Floris kijkt mama vragend aan en die geeft hem een knipoog.

'Ja,' zegt de mama van Floris tegen Anna, 'jouw mama is een heel knappe mevrouw!'

Feestvieren is voor kinderen het mooiste wat er is. Welk kind streept niet de dagen af naar zijn verjaardag of naar Sinterklaas?

Maar ook andere feesten beleven kinderen zeer intens, zeker als je de mogelijkheid hebt om er naar toe te leven en het kind er met zijn hart, ziel en alle zintuigen bij te betrekken. Feesten zijn dan ook dé momenten om iets over te brengen op kinderen. Vooral wanneer het gaat om geloofsopvoeding, is het ondenkbaar om feesten voorbij te laten gaan zonder hierover met de kinderen te praten.

Het is echter nog niet eenvoudig om het verhaal achter de christelijke feesten op kinderen over te brengen. Hoe vertel je wat Pinksteren betekent, waarom we biddag houden en dat het bij een verjaardag niet alleen gaat om de cadeau's? Bovendien zitten kinderen veelal niet op verhalen te wachten maar willen ze iets doen of iets beleven. Om opvoeders te helpen bij het toelevens naar en vieren van de christelijke feesten met kinderen zijn in **Van feest naar feest** een schat aan ideeën bij elkaar gebracht. Al deze ideeën gaan over de verwerking van de boodschap van het betreffende feest op een manier die voor kinderen aantrekkelijk is en die gelegenheid biedt samen dingen te ontdekken. De ideeën variëren van het maken van een Adventskalender tot het aanleggen van een paastuintje, van het samen vasten tot het organiseren van een verjaardagsfeestje. Ook bevat het boek verhalen om voor te lezen en liedjes om te zingen en wordt per feest een stukje achtergrondinformatie gegeven.

Advent Kerst Oudjaar Driekoningen

Verjaardag Biddag Veertigdagentijd Pasen

Moederdag Hemelvaart Pinksteren

Vaderdag Trouwdag Dankdag Doopdag

NUR 746

www.boekencentrum.nl

ISBN 978 90 239 2382 4

9 789023 923824